

FRAGMENTUM

Artiști: **Roxana DONALDSON & Cristina IRIAN**

Perioadă: 3-26 aprilie 2021;

Galeria Ghețarie, Centrul Cultural Palatele Brâncovenești de la Porțile Bucureștiului – Mogoșoaia

Curatori: **Denisa Rad, Roxana Dragne, Ana Negoită**

Casă, perete, plan(e)tă: sunt celule dintr-un țesut narativ despre locuire, dar mai ales despre oameni și comunitate. Printr-un proces de lucru comun, artiste **Roxana Donaldson** și **Cristina Irian** creează o (re)vizitare a unui fragment de istorie personală a cinci spații nelocuite în prezent. Ele recuperează, astfel, o absență a culturii materiale din comunități etnice și istorice diferite. Artiste creează o legătură cu aproapele din trecut folosind o abordare de tip documentar-artistică și accesează memoria unui spațiu nelocuit, cu trimiteri simultane atât la exteriorul și interiorul caselor, grădina, copacii și florile, etc. Diversitatea structurilor narrative și a mecanismelor de lucru este susținută de încercarea artistelor de a crea o punte între trecut și prezent, vechi și nou, și mai ales, între spațiul urban și zona limitrofă lui, toate conectate prin dorința redării sensului de *comunitate*.

Expoziția **Fragmentum**, un proiect **CESI**, realizat în parteneriat cu **Centrul Cultural Palatele Brâncovenești de la Mogoșoaia** prezintă deci procesul de lucru comun al artistelor **Roxana Donaldson** și **Cristina Irian**, cercetători și artiști vizuali. Expoziția are la bază o cercetare desfășurată de artiste, care s-a conturat în timpul pandemiei, în perioada de izolare, când 4 case din județul Neamț și o casă din județul Argeș au fost inventariate. Imaginea celor 4+1 case, alături de două artefacte în posesia cărora artiste au intrat – un ierbar de sfârșit de secol 19 și un fragment de zid, au reprezentat fundația pe care s-a construit atât expoziția cât și întregul proces de documentare și creație artistică.

Discursul pleacă de la nevoia de a genera o narațiune a procesului de locuire și a istoriilor ce au stat la baza lui. În cazul nostru, procesul de locuire implică relația dintre comunitate și spații, dintre interior și exterior și dintre om-casă-grădină.

În circuitul expozițional se desfășoară o instalație și o proiecție video, cu calitate imersivă și multisenzorială, care permit vizitatorilor să experimenteze și să interacționeze direct cu sistemul închis și reinterpretat al unei case părăsite și nelocuite de final de secol 19, așa cum se prezintă el în contemporaneitate.

Instalația este compusă din:

- **Zidul Pergament** (Roxana Donaldson, pictură de mari dimensiuni, acrilic pe hârtie în tehnică mixtă , 1,5x10m,) care re-interpretează vizualul vegetal din perspectiva unei "diorame" în care zidul, hârtia și planta/floarea se recompun alternativ, din perspectiva caietului, a cronicii, a peretelui.
- **Zidurile Mobile** (Cristina Irian, 4 buc, butaforie, obiecte, 50x100cm) care reproduc sculptural simbolic zidurile unei case părăsite
- Cianotipii, artefacte, film/proiecție docuart (imagine, sunet original captat în preajma caselor), ierbar cu plante din grădinile acelor case.

Artiste le își propun ca la fiecare nouă expunere a instalației să îi modifice/alteze parametri interni, să intervină direct în forma și substratul ei, pentru a o transforma, astfel, dintr-o lucrare finită, statică, într-o lucrare aflată în permanentă transformare, la fel ca fragmentele, casele, grădinile, plantele și zidurile de la care au pornit în demersul de cercetare și creație.

Expoziția Fragmentum a fost curatoriată de Roxana Dragne împreună cu Denisa Rad, coordonate de Ana Negoită, conferențiar CESI și curator de artă contemporană.

DE UNDE AM PLECAT – ORIGINEA PROIECTULUI – MESAJUL PROIECTULUI

Motto - Nicio casă nu e singură dacă are o grădină a ei

PREAMBUL

Există zile din an în care traversezi Bucureștiul cu o bucată de coajă de perete foarte vechi în brațe și speri să o poți scana. Există zile din an în care unele lucruri nu se lasă scanate, copiate. Te uiți la o bucată de coajă de perete acoperită cu un colaj de carton cu vagi flori pe o parte și cu resturi de știri din viața unui secol al XIX lea românesc. Nu o poți scana, dar o ții minte și nu știi de ce.

Existe zile din an în care te refugiezi într-un oraș mic de munte și bați drumurile vechilor case, astăzi nelocuite, dar pline de grădini cu frunze și flori. Ale cui au fost frunzele și florile, grădinile și pereții? Te întrebi și începi să conversezi despre ele cu altcineva, la distanță. Schimbăm „impresii” în izolare. Un ierbar al memoriilor „cianotipate” începe de o parte a lumii izolate și o serie de planșe pictate despre fragmente de plante și alte lucruri de cealaltă parte a firului.

CE ANUME

FRAGMENTUM își propune să investigheze într-o formă documentar artistică (docu-art) un fragment de istorie mică, prin recompunerea și interpretarea vizuală a unor case vechi și a grădinilor din jurul acestora, sub forma unor grădini-cărți/planșe model pentru acțiuni comunitar-participative, în lumea izolată din perioada pandemiei din România.

Un punct central îl reprezintă identificarea, cartografierea vizuală a speciilor de plante din ecosistemul caselor, supraviețuirea grădinilor din jurul caselor vechi, reprezentarea vegetalului în decoratiunile originale ale acestor case: zugraveala, tapet, stucaturi, obiecte de artă care au supraviețuit la interior și care prezintă vegetalul, semnificând coexistența dintre două specii: om și plantă.

CONDITII/PREMISE

Perioada pandemiei a redus capacitatea de mișcare a oamenilor și a condus la o vizitare sau revizitare a aproapelui din trecut, întâlnit sub forma unor spații istorice și a grădinilor din jurul lor. Fiecare casă singură cu pereții ei, nelocuită, are o grădină a ei. Grădina, copacii și florile vorbesc despre oamenii care au întemeiat-o, construit-o, locuit-o, se constituie într-un fel de resturi de știri despre ei, purtând totodată în ele o formă de comensualitate. Grădinile și zidurile caselor vechi au mereu ceva de dat. O floare, o frunză, un fruct.

SCOP

FRAGMENTUM își propune să formuleze la final și să verifice prin acțiuni participative această practică artistică de lucru cu case și grădini din trecutul unor comunități multiculturale. Produsele artistice ale proiectului vor fi replicate prin lucrul cu membrii unei comunități de cartier din București care vor învăța să realizeze ierbare, să lucreze în tehnica cianotipiei și să realizeze planșe botanice, descoperind astfel povestea caselor și a grădinilor din cartier. Artiste le își propun să teoretizeze această practică de lucru și formă de cunoaștere și să o propună unui mediu artistic internațional ca posibil model de explorare a patrimoniului construit și a patrimoniului natural. Prin situl web și prin pagina de FB, informația va fi diseminată general atât cât și direcționată, spre comunități locale sau internaționale.

DEMERS

Plecând de la informații culese și discutate în timpul primei pandemii COVID, informații privind o serie de case și grădini de sfârșit de secol 19-început de secol 20, am demarat (**Roxana Donaldson** și **Cristina Irian**) un proces de investigare artistică a materialului cules și am stabilit elaborarea unei instalații compuse din mai multe produse docu-art convergente care să exploreze vizualul plantei, așa cum apare ea, vie, în grădinile vechilor case părăsite și așa cum apare ea, abstractizată, stilizată și degradată în decorațiunile interioare create de om, fie ca e vorba despre tapet, zid, perdele, ierbare și/sau planșe botanice.

Am pornit de la motivul fragmentului urban-vegetal supraviețuitor, precum și de la motivul zidului, pe care îl definim ca fiind granița ce desparte locuirea uman-urbană de lumea naturii. Am incorporat, deci, în motivul fragmentului de zid degradat reflexia vegetalului așa cum l-a văzut-creat-înțeles "omul", ca specie înzestrată cu rațiune, cu capacitatea de a crea artă, precum și ca specie a cărei existență nu e posibilă decât în directă interconectivitate cu lumea plantelor. Simbolul acestei interconectivități profunde și multifacetate este motivul floral decorativ, de pe "zidul" ce prezintă două laturi, două aspecte, interior și exterior, și care desparte două lumi (grădina exterioară și interiorul locuibil), lumi în care oamenii au interacționat cu vegetalul și l-au recreat, sub formă de decorațiune sau de ierbar-cianotipie-plantă botanică. Zidul degradat al unei case părăsite marchează, desparte și aduce în același timp împreună două universuri paralele, oglindite, universul plantei vii și universul plantei re-imaginate. Am explorat deci formule docuart specifice caselor identificate și cercetate: fragmentul de tapet original, ierbarul artistic care conține plante, informații științifice și impresii artistice, o interpretare a tehnicilor de fotografie caracteristice acelei perioade istorice, tradițional legate de vizualul plantei și am reCreat, prin Zidul Pergament și prin cele 4 patru Ziduri Mobile, o cronică vizuală a vegetalului din vechile decorațiuni, dintr-o perspectivă contemporană, plecată din explorarea trecutului uman și vegetal al caselor din Piatra Neamt si Argeș care au determinat întregul proces de documentare și cercetare.

CONSIDERATII

Proiectul va fi continuat ulterior printr-un alt proiect, o faza II, de scriere de articole științifice care sa investigheze aceasta tematica, intr-o abordare interdisciplinara. Articolele pot fi concretizate printr-o cercetare / lucru de grup sau printr-o colectie de articole realizate de mai multi cercetatori, pe temele respective.

Zone de interes, impact si informatie: cultura urbana, problematica eco, plant art, multiculturala, multietnică, alteritatea raporturilor inter-specie, recuperarea memoriei, critical plant studies, comunicare si interconectivitate inter-specii, antropologie, arta participativă.

Rezultate

- 2 produse docu-artistice
- 1 documentare artistică audio, vizual
- expoziții artistice
- 1 documentare artistică participativă audio, vizual
- 1 practică de lucru model, cu site care să detalieze practica de lucru, producțiile aferente, acțiunile participative

DOSAR DE PRESĂ - LINKURI

Observator Cultural, care a dedicat 3 pagini evenimentului-

<https://www.observatorcultural.ro/articol/fragmentum-la-palatele-brancovenesti/>

Facebook – filmare live la lansare cu prezentările celor două artiste -

<https://www.facebook.com/CESI.studiul.imaginii/videos/218516986574345>

YouTube – prezentare făcută de noi în care detaliem proiectul (în momentul de față filmul este nelistat, adică nu apare în căutări pentru că este încă în lucru). Prima parte prezintă o discuție cu colecționarul de la care am obținut fragmentele originale de tapet și, de la minutul 33, prezentările artistelor (Roxana și Cristina) despre procesul de creație și lucrări -

<https://www.youtube.com/watch?reload=9&app=desktop&v=NPZmdAoAY2s&feature=youtu.be&fbclid=IwAR1lpK37vzVB->

[pxdrnSoEosbY6xjWlzmJ0V_9kzHivM_0sjpYvWy62oykjM&ab_channel=AlbertAdrian](https://www.youtube.com/watch?reload=9&app=desktop&v=NPZmdAoAY2s&feature=youtu.be&fbclid=IwAR1lpK37vzVB-pxdrnSoEosbY6xjWlzmJ0V_9kzHivM_0sjpYvWy62oykjM&ab_channel=AlbertAdrian)